

Drs. K. de Jonge

VERSLAG VAN HET ONDERZOEK NAAR DE GEMIDDELDE FYSIEKE OPBRENGSTEN
VAN FABRIEKSAARDAPPELEN IN EEN AANTAL DRENTSE VEEKOLONIEN

Interne Nota
No. 93

Februari 1964

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
§ 1. Inleiding	3
§ 2. Resultaten van het onderzoek	4

VERSLAG VAN HET ONDERZOEK NAAR DE GEMIDDELDE FYSIEKE OPBRENGSTEN
VAN FABRIEKSAARDAPPELEN IN EEN AANTAL DRENTSE VEENKOLONIEN

§ 1. I n l e i d i n g

Het doel van het onderzoek is een inzicht te krijgen in mogelijke afwijkingen van de gemiddelde fysieke opbrengsten per ha fabrieksaardappelen in de Groningse en Drentse veenkoloniën t.o.v. de gemiddelden, zoals die door het L.E.I. zijn berekend. Daartoe wordt voor een aantal jaren nagegaan, hoe de gemiddelde opbrengsten per ha liggen in een bepaald veenkoloniaal gebied. Een aantal beperkingen zijn hierbij in acht genomen:

a. het gebied, waarop het onderzoek is toegepast. Dit omvat uitsluitend Drentse veenkoloniën voor zoverze vallen binnen het district van het plaatselijk kantoor der provinciale voedselcommissaris te Valthermond. Globaal genomen is dit het gebied vanaf de 1e Exloërmond tot en met Emmercompascuum;

b. de fabriek, waarin de aardappelen worden verwerkt. De keuze viel op de coöp. aardappelmeelfabriek "Musselkanaal en Omstreken" te Ter-Apelkanaal (en voor het laatste jaar van de reeks ook op de coöp. aardappelmeelfabriek "Ter-Apel en Omstreken" te Ter-Apel), omdat een groot aantal boeren uit het sub a genoemde gebied hun aardappelen aan deze fabriek levert;

c. de leveranciers. Zij dienen hun aardappelen uitsluitend - althans voor zover uit de fabrieksgegevens valt op te maken - aan de genoemde fabrieken te leveren en bovendien niet in aanmerkelijke mate pootaardappelen te verkopen aan derden. De boeren, die minder dan één ha fabrieksaardappelen verbouwen, zijn niet in de berekeningen opgenomen;

d. de jaren, waarvoor de gegevens zijn verzameld. Aangezien de gegevens m.b.t. de oppervlakten der jaren vóór 1957 niet meer bij de p.b.h. beschikbaar zijn, is 1957 het eerste jaar. De fabrieksgegevens (de geleverde tonnen) van het oogstjaar 1963 zijn op het tijdstip van afsluiting van dit onderzoek (medio januari 1964) bij de fabrieken en het

L.E.I. nog niet volledig beschikbaar. Het jaar 1962 is dus het laatste jaar van de reeks;

e. de bronnen. De leveranties der producenten vindt men in de administratie der aardappelmeelfabrieken; de jaarlijkse landbouw- (mei)tellingen vermelden het oppervlak der fabrieksaardappelen per leverancier. Deze gegevens zijn beschikbaar gesteld door de p.b.h. te Valthermond.

§ 2. Resultaten van het onderzoek

Gelet op de beperkingen in acht genomen bij het verzamelen van het materiaal varieert het aantal waarnemingen per jaar van 164 in het jaar 1957 tot 200 in het jaar 1961. Het aantal loopt in het jaar 1962 op tot 341. Dit grotere aantal is het gevolg van de fusie, welke de aardappelmeelfabriek "Musselkanaal en Omstreken" in dit jaar heeft aangegaan o.a. met de fabriek te Ter-Apel.

Wij nemen aan dat de veenkoloniale boer 10% van zijn totale oppervlakte fabrieksaardappelen benut voor het verkrijgen van eigen pootgoed. De oppervlakte per leverancier is daarom met 10% verminderd. Uit de totale leverantie en de gewijzigde totale oppervlakte per leverancier verkrijgt men de fysieke opbrengst per ha. De aldus verkregen gemiddelde opbrengsten per ha en per leverancier dienen om per jaar het rekenkundig gemiddelde voor alle leveranciers te bepalen (in tabel I als fabrieksgemiddelde aangeduid). Dit jaargemiddelde kan men stellen naast het gemiddelde, zoals dat door het L.E.I. is bepaald voor de L.E.I.-deelnemers in dezelfde streek. In tabel I vindt men deze cijfers en de verschillen tussen beide reeksen.

Tabel I

	Aantal bedrijven	Fabrieks- gemiddelde (1)	L.E.I.- gemiddelde (2)	Vershil (2) - (1)
1957	164	31,8	33,6	+ 1,8
1958	176	27,6	27,8	+ 0,2
1959	181	35,6	39,3	+ 3,7
1960	184	33,9	34,9	+ 1,0
1961	200	31,8	32,7	+ 0,9
1962	341	37,9	37,1	- 0,8

De vraag is in hoeverre deze "fabrieksgemiddelden" betrouwbaar zijn. Ten einde hierin een inzicht te krijgen, geven wij in tabel II a t/m g de fabrieks- en de L.E.I.-gemiddelden voor de L.E.I.-deelnemers uit het betrokken gebied, die voldoen aan de beperkingen, zoals deze zijn gesteld in § 1.

Tabel II

Jaar 1957 deelnemersnr.	Opp.-10%	Fabrieks- gemiddelde (1)	L.E.I.- gemiddelde (2)	Vershil (2)- (1)
109	4,95	39,8	43,7	+ 3,9
119	7,21	32,4	32,0	- 0,4
140	6,82	30,3	29,6	- 0,7
151	3,06	35,5	31,8	- 3,7
160	5,26	38,2	37,5	- 0,7
Totaal rek.k. gemid.		35,2	34,9	- 0,3

Jaar 1958

Tabel IIb

109	6,30	36,7	36,1	- 0,6
140	5,44	26,7	25,6	- 1,1
143	7,49	27,6	29,2	+ 1,6
151	6,48	31,3	28,2	- 3,1
165	6,21	29,2	30,9	+ 1,7
Totaal rek.k. gemid.		30,3	30,0	- 0,3

Tabel IIc

Jaar 1959

140	4,72	40,3	42,1	+ 1,8
151	5,22	37,3	38,1	+ 0,8
165	4,50	36,2	42,1	+ 5,9
178	2,64	34,4	48,2	+13,8
181	2,70	35,8	38,6	+ 2,8
Totaal rek.k. gemid.		36,8	41,8	+ 5,0

Tabel II d

Jaar 1960

140	6,41	33,2	32,4	- 0,8
165	6,30	40,4	40,6	+ 0,2
178	7,70	36,8	38,1	+ 1,3
181	5,76	40,8	39,1	- 1,7
191	6,75	41,5	36,1	- 5,4
Totaal rek.k. gemid.		38,5	37,3	- 1,2

Tabel IIe

Jaar 1961				
165	6,21	39,0	38,1	- 0,9
178	6,28	35,1	35,7	+ 0,5
181	5,49	32,6	34,3	+ 1,7
191	6,30	28,7	32,5	+ 3,8
Totaal rek.k. gemid.		33,9	35,2	+ 1,3

Tabel IIg

Jaar 1962				
165	6,12	44,7	42,8	- 1,9
178	6,64	40,9	41,3	+ 0,4
169	6,12	35,2	35,9	+ 0,7
181	5,58	40,1	41,1	+ 1,0
191	5,40	32,3	42,1	+ 9,8
192	8,10	40,0	37,5	- 2,5
303	3,87	39,1	40,5	+ 1,4
		38,9	40,2	+ 1,3

Uit de tabellen IIa ... IIg blijkt, dat voor dit beperkte aantal deelnemers de verschillen tussen fabrieks- en L.E.I.-gemiddelden aanzienlijk uiteen kunnen lopen. Hieronder volgen enige opmerkingen wat betreft de verschillen > 2 ton (met feitelijke gegevens zijn de L.E.I.-gegevens bedoeld):

tabel IIa

nr. 109: de oppervlakte pootaardappelen bedraagt in feite > 20%;
nr. 151: de oppervlakte pootaardappelen is in feite = 0.

tabel IIb

nr. 151: de oppervlakte pootaardappelen is feitelijk = 0.

tabel IIc

nr. 165: de oppervlakte pootaardappelen is in feite > 20%:
nr. 178: " " > 30%:
nr. 181: " " >> 15%.

tabel II d

nr. 191: de oppervlakte pootaardappelen is in feite = 0;
het verschil in totale oppervlakte tussen de landbouw-
telling en de L.E.I.-gegevens > 0,20ha.

tabel II e

nr. 191: de oppervlakte pootaardappelen is in feite \pm 12%;
het verschil in totale oppervlakte tussen de landbouw-
telling en de L.E.I.-gegevens = 0,60 ha.

tabel II g

nr. 191: het verschil in totale oppervlakte tussen de landbouw-
telling en de L.E.I.-gegevens = 1,00 ha;
nr. 192: de oppervlakte pootaardappelen is in feite < 4%.

Overzien wij voor alle waarnemingsjaren de verschillen in to-
tale oppervlakte tussen de landbouwtelling en de L.E.I.-gegevens
(niet in dit verslag opgenomen), dan blijkt, dat vóór 1960 de ver-
schillen te verwaarlozen zijn.

De jaren 1960, 1961 en 1962 geven het volgende beeld:

aantal deelnemers	afwijking
6	> 0,20 ha
5	> 0,30 ha
4	> 0,50 ha

Het totaal aantal deelnemers voor deze drie jaren bedraagt 16.
Voor alle waarnemingsjaren - het totaal aantal deelnemers is dan 31. -

blijkt, dat

6 deelnemers een oppervlakte pootaardappelen hebben = 0%;
3 deelnemers een oppervlakte pootaardappelen hebben > 15%.

Uit bovenstaande menen wij te moeten concluderen, dat het cijfermateriaal niet voldoende betrouwbaar is om te kunnen extrapoleren naar alle L.E.I.-deelnemers uit het betrokken gebied (het totale aantal is 79). Een verantwoorde vergelijking tussen de fabrieks- en de L.E.I.-gemiddelden moet dan ook uitgesloten worden geacht.